

Eliyaah — Tirada Siddeedaad

Yerixoo

Jeff Pippenger

2023-10-09

Bilowgii Israa’iilkii qadiimiga ahaa ee dhab ahaan jiray, iyo weliba bilowgii Israa’iilka ruuxiga ah ee casriga ah, marka laga gudbay Badda Cas, dabadeedna niyad-jabkii weynaa, waxaa bilaabmay taxane imtixaanno isdaba-joog ah oo horumaraya, kuwaas oo ugu dambayntii ku soo dhammaaday imtixaankii ugu dambeeyey. Guuldarradii imtixaankaas ugu dambeeyey ee ku qoran kitaabka Tirintii iyo taariikhda Milleriyiinta waxay calaamad u tahay bilowga warwareegga cidlada.

“Afaratan sannadood ayaa rumaysadla’aan, gunuunac, iyo fallaagannimo uga xireen reer binu Israa’iilkii hore inay galaan dalkii Kancaan. Isla dembiyadaas qudhooa ayaa dib u dhigay gelitaanka reer binu Israa’iilka casriga ah ee Kancaanka jannada ku yaal. Labada xaaladood middoodna ballammada Ilaah eed kuma lahayn. Waa rumaysadla’aanta, adduunjacaylka, is-daahirinla’aanta, iyo dirirta ka dhex jirta dadka Rabbiga qiranaya kuwaas oo inagu hayay dunidan dembiga iyo murugada ah sannado badan.”

“Waxaa laga yaabaa inay inagu waajibto inaan halkan dunidan ku sii nagaano sannado badan oo dheeraad ah caasinimo aawadeed, sidii ku dhacday carruurtii Israa’iil; laakiin Masiixa aawadiis, dadkiisu waa inayan dembi dembi ugu darin iyagoo Ilaah ku eedaynaya natiijada ka dhalatay jidkoodii khaldan ee ay doorteen.” Evangelism, 696.

Dhammaadka taariikhdiis Israa’iiltii qadiimiga ahayd, sida bilowgiiba jirtay, waxaa jiray hab imtixaan oo tartiib-tartiib u socday, kaas oo dhammaaday markii Israa’iiltii qadiimiga ahayd ee dhab ahaan jirtay maxaabiis ahaan loogu kaxaystay Baabuloon. Dhammaadka Israa’iilka ruuxiga ah ee casriga ahna, iyaguna waxay wajihi doonaan hab imtixaan oo tartiib-tartiib u socda. Habkaasna wuxuu dhammaadaa marka Adventistayaasha La’odikiya lagu afgambiyo sharciga Axadda. Sida ku dhacday Israa’iiltii qadiimiga ahayd, Israa’iilka casriga ahi waxaa maxaabiis ahaan u kaxaysan doonta Baabuloonta ruuxiga ah.

Dhaqdhaqaaqii Millerite ee si sii sheegid ahaan ku bilaabmay 1798, kuna dhammaaday si rasmi ah 1863, wuxuu astaan u yahay dhaqdhaqaaqa boqol iyo afartan iyo afarta kun oo ku bilaabmay 1989, kuna dhammaada xidhitaanka waqtiga imtixaanka aadanaha iyo Imaatinka Labaad ee Masiixa. Inta u dhexaysa dhammaadka dhaqdhaqaaqii Millerite iyo imaanshaha dhaqdhaqaaqa xoogga badan ee malaa’igta saddexaad, waxaa ku jira taariikhda kaniisadda La’odikiya ee Seventh-day Adventist ee si sharci ah loo diiwaangeliyey.

“Masaafu ah kow iyo toban maalmood oo safar ah oo keliya ayaa u dhaxaysay Siinay iyo Qaadeesh, oo ku taal xuduudaha Kancaan; waxaana rajada ah inay si dhakhso ah u galaan dalkaas wanaagsan awgeed ciidammadii reer binu Israa’iil dib ugu bilaabeen socodkoodii markii ugu dambayntii daruurto bixisay calaamaddii lagu sii ambaqaadi lahaa. Rabbigu wuxuu sameeyey yaabab markuu iyaga ka soo bixiyey Masar, oo barakooyin intee le’eg bay markaas

filan kari waayeen, hadda oo ay si rasmi ah axdi ula galeen inay aqbalaan Isaga inuu yahay Boqorkooda, oo loo aqoonsaday inay yihiin dadka la doortay ee Kan ugu Sarreeya?” Patriarchs and Prophets, 376.

Socdaalkoodii gaabnaa wuxuu ku dhammaaday afartan sannadood, taas oo ay sabab u ahaayeen rumaysadla'aantoodii iyo caasinimadoodii. Haddii ay muujiyeen rumaysad ku dhisan samatabbixintoodii weynayd ee laga soo bixiyey addoonsiga, si dhakhso ah bay uga tallaabi lahaayeen Webiga Urdun oo ay geli lahaayeen Dhulkii Ballanqaadka. Caqabaddoodii ugu horraysay intaas ka dibna waxay ahaan lahayd isla caqabaddii uu Yashuuca goor dambe la tacaalay. Afartan sannadood dabadood, reer binu Israa'iil ee dhabta ahi waxay ka soo baxeen cidladii iyagoo u socda Dhulkii Ballanqaadka, Yerixona waxay ahayd tallaabadoodii ugu horraysay, waxayna u taagan tahay calaamad awoodda Ilaah ee badbaadada u ah qof kasta oo rumaysta. Yerixo sidoo kale waa astaanta shaqadii dhaqdhaqaaqii Millerite-ku ay ahayd inay la kulmaan sannadkii 1863, hase yeeshee waxay dib ugu gurteen cidlada. Astaanta Eliiyaah si toos ah ayay ugu xidhan tahay astaanta Yerixo, waxaana waxtar leh in la tixgeliyo xidhiidhkii taariikheed ee Eliiyaah la lahaa Yerixo.

Haddaba falimihii kale ee Coomri oo uu sameeyey, iyo xooggiisii uu muujiyey, sow kuma qorna kitaabkii taariikhda boqorradii dalka Israa'iil? Markaasaa Coomri la seexday awowayaashiis, oo waxaa lagu aasay Samaariya; meeshiisiina waxaa boqor ka noqday wiilkiisii Axaab. Sannaddii siddeed iyo soddonaad oo Aasaa oo ahaa boqorkii dalka Yahuudah ayaa Axaab ina Coomri bilaabay inuu boqor ka noqdo dalka Israa'iil; oo Axaab ina Coomri wuxuu Israa'iil ugu boqor noqday Samaariya laba iyo labaatan sannadood. Oo Axaab ina Coomri wuxuu hortii Rabbiga ku sameeyey shar ka sii badan kuwii isaga ka horreeyey oo dhan. Oo waxay noqotay, sidii iyadoo wax yar u ahayd inuu ku socdo dembiyadii Yaaraabcaam ina Nebaad, inuu guursaday Yesebeel oo ahayd gabadhii Etbacal oo ahaa boqorkii reer Siidoon; markaasuu tegey oo u adeegay Bacal, wuuna caabuday isaga. Oo Bacalna wuxuu uga taagay meel allabari gurigii Bacal, oo uu Samaariya ka dhisay. Oo Axaab wuxuu sameeyey geed Asheeraah; oo Axaab wuxuu ka sii batay boqorradii Israa'iil oo isaga ka horreeyey oo dhan xagga ka cadhaysiinta Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa'iil. Wakhtigiisii ayaa Xi'eel oo ahaa reer Beytel dhisay Yerixoo; aasaaskeedii wuxuu ku dhigay Abiiraam oo ahaa curadkiisii, oo irdaheedii wuxuu ku taagay Seguub oo ahaa wiilkiisii ugu yaraa, sida ku qoran eraygii Rabbiga oo uu ku hadlay Yashuuca ina Nuun. Oo Eliiyaah kii Tishbiga ahaa, oo ka mid ahaa dadka degganaa Gilecaad, wuxuu Axaab ku yidhi, Rabbiga ah Ilaaha reer binu Israa'iil oo nool, kan aan hortiisa taaganahay ayaan ku dhaartaye, sannadahan ma jiri doonaan sayax iyo roob toona, in kastoo aanan anigu hadal odhan mooyaane. 1 Boqorradii 16:27–17:1.

Is-hor-imaadkii Eliiyaah kula galay ilaahyadii Axaab iyo Yesebeel ee Buur Karmel waxa uu jawaab u ahaa riddadii boqortooyadii woqooyi ee Israa'iil boqorkeedii toddobaad, kaas oo “wax ka sii badan boqorradii Israa'iil oo dhan ee isaga ka horreeyey Rabbiga Ilaaha Israa'iil ugu cadhoodiiyey.” Ereyga “ugu cadhoodiiyey” ee tuducaas ku jira waxa uu tilmaamayaa “maalintii ka cadhaysiinta,” taas oo uu matalayey imtixaankii tobnaad ee Tirintii 14. Ka cadhaysiintii Axaab ee Ilaah waxay u taagnayd kii ugu dambeeyey tobanka imtixaan ee ay sababtay warbixintii xumayd ee tobankii basaase ee Tirintii 14. Sidaas daraaddeed, waxa ay matalaysaa imtixaankii ugu

dambeeyey ee dhaqdhaqaaqii Millerite-ka iyo imtixaankii ugu dambeeyey ee boqol iyo afartan iyo afar kun.

Sidaa darteed, sida Ruuxa Quduuska ahi u leeyahay, Maanta, haddaad codkiisa maqli doontaan, qalbiyadiinna ha adkaynina, sidii xanaaqii la iga cadhaysiiyey, maalintii jirraabaadda ee cidlada. Cibraaniyada 3:7, 8.

“Maalinta daandaansiga” ee nebinnimada ee uu Axaab matalayay, nebi Eliyaah wuxuu ku tukaday in, haddii ay lagama maarmaan noqoto, Ilaah ku soo dejiyo xukuno reer binu Israa’iil si ay dadkiisu uga toobadkeenaan dembiyadii ay ku lug lahaayeen.

Dadka reer binu Israa’iil si tartiib tartiib ah ayay uga lumeen cabsidii iyo xushmaddii ay Ilaah u hayeen, ilaa eraygiisii uu ku hadlay Yashuua aanu wax miisaan ah ku lahayn iyaga.

“Wakhtigiisii [Axaab] ayuu Xi’eel reer Beytel dhisay Yerixoo; aasaaskeedii wuxuu ku dhigay Aabiiraam curadkiisii, oo albaabbadeedii wuxuu ku taagay wiilkiisii ugu yaraa, Seguub, sidii eraygii Rabbiga oo uu ku hadlay Yashuua ina Nuun.”

Intii Israa’iil riddoobayay, Eliiyaah wuxuu ku sii hadhay nebi daacad ah oo run ah oo Ilaah leeyahay. Naftiisii aaminka ahayd aad bay u murugootay markuu arkay in rumaysadla’aanta iyo khiyaanada degdeg uga fogaynayeen reer binu Israa’iil Ilaah, oo wuxuu baryay in Ilaah dadkiisa badbaadiyo. Wuxuu ka baryay in Rabbigu uusan gebi ahaanba dib u tuurin dadkiisa dembaabaya, balse uu xukuno ku toosiyo, haddii loo baahdo, si uu ugu kiciyo towbadkeen, oo uusan u oggolaan inay weli sii foggaadaan dembiga oo sidaas ku kiciyaan inuu qaran ahaan u baabbi’iyo.

“Farriintii Rabbiga ayaa Eliiyaah ugu timid inuu u tago Axaab isaga oo u sida cambaaraynta xukummadiisa dembiyadii reer binu Israa’iil aawadood. Eliiyaah habeen iyo maalinba wuu socday ilaa uu gaadhay qasrigii Axaab. Oggolaansho uu ku galo ma uu dalban, mana uu sugin in si rasmi ah loo sii sheego. Isaga oo Axaab aan filayn ayuu Eliiyaah hor istaagay boqorkii Samaariya oo yaabban, isagoo xiran dharkii qallafsanaa ee nebiyadu caadi ahaan xidhan jireen. Raalligelin kama uu bixin imaanshihiisa kediska ah ee aan lagu casuumin; laakiin, isagoo gacmihiisa xagga samada u taagaya, ayuu si quduus ah ugu caddeeyey Ilaaha nool oo sameeyey samooyinka iyo dhulka xukummada ku soo degi doonta Israa’iil: ‘Sannadahan ma jiri doono sayax iyo roob toona, in kastoo uu eraygayga ku xidhan yahay mooyaane.’”

“Cannaanta naxdinta leh ee xukummada Ilaah oo lagu dhawaaqay sababta dembiyada Israa’iil aawadood waxay sida hillaac ugu dhacday boqorkii riddoobay. Wuxuu u ekaa mid la curyaamay yaab iyo cabsi; ka hor intuuusan ka soo kaban amakaaggiisii, Eliyaahna, isagoon sugin inuu arko saamaynta farriintiisa, si kedis ah ayuu u baaba’ay sidii uu kediska ugu yimid. Shaqadiisu waxay ahayd inuu Ilaah ka keeno oo ku dhawaaqo erayga hoogga, dabadeedna markiiba wuu ka tegey. Eraygiisu wuxuu xidhay khasnadihii samada, eraygiisuna wuxuu ahaa furaha keliya ee mar kale furi karay.” Testimonies, volume 3, 273.

Reer binu Israa’iil waxay illoween in Yashuua uu si adag ugu amray inayan la macaamilin quruumaha jaahilka ah, oo aanay weligood Yerixoo dib u dhisin. In kastoo dagaalkii Yerixoo uu ahaa muujin aad u weyn oo awoodda Ilaah ah iyo astaan ka mid ah ballanqaadka Ilaah ee ah inuu

dadkiisa gelin doono Dhulka Ballanqaadka, haddana Yerixoo waxaa lala xiriirin jiray dembi, habaar, iyo samatabbixin. “Dembigu” wuxuu ahaa kii Caakaan oo damcay maal iyo saameyntii Yerixoo; “habaarku” wuxuu ku dhacay nin kasta oo Yerixoo dib u dhisa; naagtii sinoole ahayd ee Raaxaabna waxay matalaysay “samatabbixinta”. Caakaan wuxuu doonayay khamiiskii quruxda badnaa ee Baabuloon. Wuxuu u maleeyey inuu dembigiisa qarín karo, sida Aadan iyo Xaawo ay u doonayeen inay dembigooda ku qariyaan dhar caleemo berde ah. Caakaan wuxuu doonayay barwaaqadii ay Yerixoo u taagnayd, wuxuuna jeclaa in lala xiriiriyo Baabuloon.

Yerixoo waxaa loo soo bandhigay calaamad u ah hawsha gaadhsiinta farriinta malaa’igta saddexaad dunida, hase yeeshee waxay xambaarsan tahay digniin ku saabsan dembiga jacaylka iyo isku hallaynta dunida. Calaamadda Yerixoo sidoo kale waxay sidataa habaar ka dhan ah dib-u-dhiska Yerixoo, Raaxaabna waxay matalaysaa kuwa weli Baabuloon ku jira ee ka soo baxa marka qaylada weyn ee malaa’igta saddexaad la naadiyo.

Naftii aaminka ahayd ee Eliyaah way murugootay. Caradiisii waa kicisay, wuxuuna u qiirooday ammaanta Ilaah. Wuxuu arkay in reer binu Israa’iil ay ku dhaceen riddow cabsi leh. Oo markuu xusuustay waxyaalihii waaweynaa ee Ilaah u sameeyey iyaga, murugo iyo yaab baa ku habsatay. Laakiin waxyaalahaas oo dhan waxaa illoobay dadka intooda badan. Wuxuu Rabbiga hortiisa yimid, oo naftiisu xanuun la wringantay awgeed, wuxuuna ka baryay inuu dadkiisa badbaadiyo, xataa haddii ay taasu ku imanaysay xukuno. Wuxuu Ilaah ka baryay inuu dadkiisa aan mahadnaqin ka celiyo sayaxa iyo roobka, khasnadaha samada, si ay reer binu Israa’iilkii riddowga noqday micneda’aan ugu dayaan ilaahyadooda, sanamyadooda dahabka, alwaaxda, iyo dhagaxa ah, qorraxda, dayaxa, iyo xiddigaha, inay waraabiyaan oo bacrimiyaan dhulka, oo ay ka dhigaan mid si badan u soo saara. Rabbigu wuxuu Eliyaah u sheegay inuu maqlay baryadiisii, oo uu dadkiisa ka celin doono sayaxa iyo roobka ilaa ay isaga ugu soo noqdaan toobad.

“Ilaah si gaar ah ayuu dadkiisa uga dhawray inay ku dhex milmaan quruumaha sanamcaabudka ah ee ku wareegsanaa, si aan qalbiyadoodu ugu sirmin geedaha cagaarka ah iyo meelaha quduuska loo haysto, macbudyada iyo meelaha allabariga, kuwaas oo loo habeeyey si ugu qaalisan oo ugu soo jiidashada badan, si dareennada loo qalloociyo, oo Ilaah maskaxda dadka looga beddelo.”

“Magaalada Yerixoo waxaa loo hibeeyey sanam-caabudidada ugu xad-dhaafka badan. Dadkii degganaa aad bay u taajirsanaayeen, hase ahaatee hodantinimadaas oo dhan ee Ilaah siiyey waxay u tixgeliyeen hadiyad ka timid ilaahyadooda. Waxay haysteen dahab iyo lacag fara badan; laakiinse, sida dadkii ka hor Daadkii, way fasahaadsanaayeen oo caytamaal badnaayeen, waxayna shuqulladooda sharka leh ku caayeen oo ku cadhaysiiyeen Ilaaha samada. Xukunnadii Ilaah ayaa ka kacay Yerixoo. Waxay ahayd qalcad adag. Laakiin Taliyaha ciidanka Rabbiga qudhiisu samada ayuu ka yimid si uu u hoggaamiyo ciidammada samada weerar ku qaada magaalada. Malaa’igaha Ilaah ayaa qabtay derbiyadii waaweynaa oo dhulka ku soo riday. Ilaah wuxuu sheegay in magaalada Yerixoo ay inkaaran tahay oo kulligood ay halligmi doonaan, marka laga reebo Raxaab iyo reerkeeda. Kuwan waa in la badbaadiyaa, maxaa yeelay nimcadii ay Raxaab u muujisay wakiilladii Rabbiga aawadeed. Eraygii Rabbigu dadka ku yidhi wuxuu ahaa: ‘Oo idinkuna si kasta isaga jira waxa inkaaran, yaanad idinku

is-inkaarin markaad ka qaadataan waxa inkaaran, oo aydnaan xerada reer binu Israa'iil ka dhigin inkaar, oo aydnaan ku dhibin.' 'Markaasaa Yashuuca wakhtigaas ku dhaariyey iyagii, isagoo leh, Inkaaran ninkii Rabbiga hortiisa ka kaca oo dhisa magaaladan Yerixoo; curadkiisa ayuu aasaaskeeda ku dhigi doonaa, wiilkiisa ugu yarna albaabbadeeda ayuu ku taagi doonaa.'"

"Ilaah wuxuu aad uga taxaddaray arrinta Yerixoo, si aan dadku ugu dhicin in ay la dhacsanaadaan waxyaalihii ay degganayaashu caabudi jireen oo qalbiyadooduna Ilaah uga jeestaan. Wuxuu dadkiisa ku dhawray amarro aad u cadcad oo go'an; hase yeeshee, in kasta oo Ilaah digniin culus afka Yashuuca kaga bixiyey, Caakaan wuxuu ku dhiirraday inuu xadgudbo. Damaciisii xoolo-jeclaysiga ayaa u horseeday inuu qaato khasnadihii Ilaah ka reebay inuu taabto, maxaa yeelay habaarkii Ilaah baa dul saarnaa. Oo dembiga ninkan aawadiis ayaa reer binu Israa'iilkii Ilaah biyo oo kale ugu tabar-darraysteen cadowgooda hortiisa."

"Yashuuca iyo waayeelladii reer binu Israa'iil waxay ku jireen dhibaataayn weyn. Waxay hortaal u jifteen sanduuqii Ilaah iyagoo leh is-hoosaysiin aad u qoto dheer, maxaa yeelay Rabbigu dadkiisii wuu u cadhooday. Waxay Ilaah hortiis ku tukadeen oo ku ooyeen. Rabbigu wuxuu Yashuuca ku yidhi: 'Kac; bal maxaad sidaas wejigaaga ugu jiftaa? Reer binu Israa'iil way dembaabeen, oo weliba axdigaygii aan iyaga ku amray way ku xadgudbeen; waayo, xataa waxay qaateen wixii la inkaaray, oo weliba way xadeen, oo weliba way qariyeen khiyaano, oo xataa waxay ku dhex dareen alaabtoodii. Sidaa darteed reer binu Israa'iil cadaawayaashooda hortooda uma istaagi karin, laakiinse dhabarkay bay u jeediyeen cadaawayaashooda hortooda, maxaa yeelay waa la inkaaray; aniguna idinla jiri maayo mar dambe, inaad dhexdiinna ka baabbi'isaan wixii la inkaaray mooyaane.'"

"Waxaa la i tusay in Ilaah halkan ku muujinayo sida uu dembiga ugu arko kuwa isu qirta inay yihiin dadkiisa amarradiisa xajiya. Kuwii uu si gaar ah u sharfay iyagoo markhaati ka ah muujinta yaabka leh ee xooggiisa, sida Israa'iiltii hore, haddana ku dhiirrada inay iska indhatiraan amarradiisa cad, waxay noqon doonaan kuwo cadhadiisu ku degto. Wuxuu doonayaa inuu dadkiisa baro in caasinimada iyo dembigu ay aad ugu yihiin wax laga xumaado, oo aan sinaba loogu qaadan si fudud." Testimonies, volume 3, 263, 264.

Sheekada Yerixoo waxay ka kooban tahay digniinta ah inaan lagu kalsoonaan xoogga iyo ammaanta loo arko inay leeyihiin magaalada sharka leh ee hodanka ah. "Magaalo" wax sii sheegidda Kitaabka ku jirta waa boqortooyo, oo Caakaanna wuxuu qaatay dhar Baabulooni ah. Dhar wax sii sheegid ahaan wuxuu u taagan yahay dabeecad, sidaas darteed "maalmaha ugu dambeeya," qarinta Caakaan ee dharka Baabulooniga ahi waxay ka dhigan tahay rabitaan qarsoon oo lagu doonayo in la hantiyo dabeecadda Baabuloonta ruuxiga ah. Dabeecadda, ama suuradda Baabuloonta ruuxiga ah, waa waxa Maraykanku damco markuu kaniisadda iyo dawladda isu keeno.

Iyagoo wajahaya suuragalnimada in dhallinyaradii dhaqdhaqaaqii Millerite lagu qoro Dagaalkii Sokeeye, isla markaana garanaya baahida urur-dhisid, hoggaamiyayaashii dhaqdhaqaaqu waxay si sharci ah ugu xidhmeen qaranka maalqabeenka ah ee aanay weligood ku milmin doonin. Xataa Dastuurka dalkaas maalqabeenka ah ayaa u dejisnaa si ay u caddahay in aan marnaba loo baahnayn in kaniisad dawlad la xidhiidho. Waxaa jiray mad-habyo xilligii dhaqdhaqaaqa Millerite jiray,

kuwaas oo weli maanta jira; qaar ka mid ah mad-habyadaas weligood ma gelin xidhiidhka sharci ee ay la leeyihiin dawladda Maraykanka, doorashadoodii ah in aanay xidhiidhkaas dhisinina sinaba ugama hor istaagin inay habeeyaan kaniisadhooda kala duwan.

Muddo dheer ka dib markii Yashuuca la diriray dagaalkii Yerixoo, wakhtigii Axaab, dhammaan digniinihii riddoobidii Caakaan iyo baabbi'intii Yerixoo waxaa illoobay dadka Ilaah ee riddowday. Eliyaah wuxuu Ilaah u baryay, isagoo codsanaya in, haddii loo baahdo, xukumada Ilaah la fuliyo si dadkiisa loo keeno towbadkeen. Markuu Malaakii qoro erayadii ugu dambeeyey ee Axdigii Hore, ballanqaadku wuxuu yaallaa gudaha macnaha Rabbigu dunida habaar ku dhufanayo. Habaarkii la xiriiray Yerixoo wuxuu saarnaa nin kasta oo Yerixoo dib u dhisi lahaa. Habaarku wuxuu saarnaa qof kasta oo, sida Caakaan, jeclaan lahaa inuu ku aamminto maalka iyo barwaaqada la xiriirta Yerixoo. "Dembigii" Caakaan wuxuu metelaa damaca qarsoon ee aan quduus laga dhigin ee gudaha ah oo ah in la xidho maradii Baabuloon. "Habaar" kuna wuxuu ahaa shuqulka ah in la dhaqan geliyo damacyadaas gudaha ah.

Fariintii Miller waxay ahayd fariintii Eliyaas ee waqtigiisii, Dagaalkii Sokeeyena wuxuu matalayay xukunnada la socda fariinta Eliyaas. Bartamihii Dagaalkii Sokeeye sannadkii 1863, Adventisamkii Millerite wuxuu dib u dhisyay Yerixoo, sida ay ka markhaati kacayaan faahfaahinta habaarkii Yashuuca ee ku dhacay nin kasta oo sidaas yeela.

Markaasaa Yashuuca wuxuu iyaga ku dhaariyey, isagoo leh, Ninka Rabbiga hortiisa ka kacaa oo dhisa magaaladan Yerixoo ha inkaarnaado; aasaaskeeda wuxuu ku dhigi doonaa curadkiisa, oo irdaheedana wuxuu ku taagi doonaa wiilkiisa ugu yar. Yashuuca 6:26.

Ereyga "dhaarshay" ee ku jirta amarkii Yashuuca waa dhaar iyo habaar labadaba. Waad habaaran tahay haddii aad jebiso amarka Yashuuca, waana barakaysan tahay haddii aad xajisato dhaarta. Ereyga loo tarjumay "dhaarshay" waxa kale oo lagu tarjumaa "toddoba jeer" kitaabka Laawiyiintii lix iyo labaatan. Dhaarta iyo habaarka Muuse, sida Daanyeel ugu muujinayo cutubka sagaalaad, waxay ku xidhan yihiin dib-u-dhiska Yerixoo.

Haa, reer binu Israa'iil oo dhammu waxay ku xadgudbeen sharcigaaga, iyagoo ka leexday si aanay codkaaga u maqlin; sidaas daraaddeed waxaa dusheenna lagu shubay habaarka iyo dhaarta ku qoran sharciga Muuse oo ah addoonkii Ilaah, maxaa yeelay isaga ayaynu ku dembaabnay. Daanyeel 9:11.

Walaashii White waxay tidhi, "Ilaah aad buu uga taxaddaray arrinta Yerixoo, si aan dadku ugu dhicin in waxyaalihii ay degganayaashu caabudi jireen ay soo jiitaan, oo qalbiyadooduna Ilaah uga leexdaan." Ilaah aad buu uga taxaddaray fulinta burburinta Yerixoo, sidaas darteedna aad buu uga taxaddaray diiwaangelinta digniinta uu Aakhaan matalayey. Wuxuu si taxaddar leh u diiwaangeliyey habaarka la xidhiidha dib-u-dhiska Yerixoo, wuxuuna sidoo kale si taxaddar leh u geexay xeeladihii rabbaaniga ahaa ee loo adeegsaday duminta derbiyadeeda.

Si dhab ah waxay ahayd Ciise, isagoo ah Taliyaha ciidanka Rabbiga, kan malaa'igaha faray inay derbiyadii Yerixoo soo ridaan; mana jiro wax si kadis ah ugu jira Erayga Ilaah, laakiin xaaladdan, nebiyaddu waxay inoo sheegaysaa in "Ilaah aad ugu taxaddaray arrinta Yerixoo." Toddoba

maalmood ayaa sanduuqii axdiga lagu wareejinayay magaalada, maalinna waa sannad wax sii sheegidda ku jira. Mabda'aas waxaa la diiwaangeliyey bilowgii afartankii sannadood ee ay cidlada ku warwareegayeen, dhammaadka afartankaas sannadoodna Yerixoo ayay toddoba maalmood ku hareereeyeen.

Sida tirada maalmaha aad dalka u soo basaasteen, oo ah afartan maalmood, maalin kasta sanad ha idiinku noqoto, waxaad xambaaran doontaan xumaatooyinkiinna afartan sannadood, oo waxaad ogaan doontaan jebintayda ballanka. Tirintii 14:34.

Toddoba maalmood ayaa sanduuqii lagu wareejiyey magaalada, maalintii toddobaadna waxaa lagu wareejiyey magaalada “toddoba jeer.” Tani waxay bixisaa laba markhaati oo nebiyadeed oo muujinaya in Yerixoo lala xidhiidhiyo “toddobada jeer” ee dhaartii Muuse. Dadka axdiga Ilaah waa wadaaddo, toddoba wadaadna waxay afuufeen toddoba buun.

Idinkuna sidoo kale, sida dhagxaan nool, ayaa laydiin dhisayaa guri ruuxi ah, wadaadnimo quduus ah, inaad bixisaan allabaryo ruuxi ah oo Ilaah ku aqbalo xagga Ciise Masiix. 1 Butros 2:5.

Buunku wuxuu astaan u yahay ama farriin digniin ah, ama xukun, ama yeedhid shir quduus ah, iyadoo ku xidhan macnaha lagu dhex helayo. Maalmaha ugu dambeeya buun baa la afuufi doonaa oo ay afuufi doonaan waardiyeyaashu, sida ay Mileriyiintu ugu afuufeen taariikhdooda. Wadaaddadu waxay metelaan waardiyeyaasha derbiyada Siyoon jooga ee buunka afuufa, iyagoo dadka Ilaah uga digaya xukun soo socda, isla markaana isla dadkaas ugu yeedhaya shir quduus ah.

Buunkan ka yeeriya Siyoon, oo qaylo-dhaan ka yeedhiya buurta quduuska ah ee aan leeyahay; dadka dalka deggan oo dhammu ha gariireen; waayo, maalinta Rabbigu way imanaysaa, waayo, way dhowdahay ... Yeeriga ka buunka Siyoon, soon quduus ahna quduuseeya, shir weyn oo qaddarin lehna ku baaqa; Dadka soo ururiya, shirka quduus ka dhiga, waayeellada isu keena, carruurta ururiya, iyo kuwa naasaha nuugaya; aroosku ha ka soo baxo qolladdiisa, aroosadduna qolkeeda. Wadaaddada ah kuwa Rabbiga u adeega ha ku ooyeen balbalada iyo meesha allabariga dhexdooda, oo ha yidhaahdeen, Dadkaaga u tudh, Rabbiyow, oo dhaxalkaaga ha u bixin ceeb, si aan quruumuhu ugu taliyaan; bal maxaa dadyowga dhexdooda looga odhanayaa, Ilaahoodu meeh? Yoo'eel 2:1, 15–17.

Farriinta buunka waa farriinta Eliiyaah. Dhammaan adeegsiyada kala duwan ee erayga “toddoba” ee ku jira Yashuuca cutubka lixaad, waa isla eraygii ama laan ka soo farcantay erayga loo turjumay “toddoba jeer” ee Laawiyiintii labataan iyo lix. Hase ahaatee, saxanka sheekooyinka mala-awaalka ah ee ay qaybiyaan culimada fiqiga ee La’odikiya waxay ku andacoodaan in erayga loo turjumay “toddoba jeer” ee Laawiyiintii labataan iyo lix uu keliya ka dhigan yahay buuxnaanta xoogga, ama dhammaystirnaan, ama nooc kale oo nacasnimo ah oo ka mid ah diidmadda in Miller uu sax ku ahaa markuu erayga loo turjumay “toddoba jeer” u qoondeeyey qiime tiro ah. Wadaaddadu waxay dadka ku hoggaamiyeen hareeraha magaalada toddoba jeer, ee ma aha si buuxda ama si dhammaystiran hareeraha Yerixoo. Erayga loo turjumay “toddoba jeer” wuxuu matalaa qiime tiro ah!

Yerixoo, markii dadku qayliyeen, taas waxay astaan u ahayd qaylada weyn ee boqol iyo afartan iyo afarta kun, kuwaas oo laga soo gooyey buurta iyadoo aan gacmo lagu samayn sida ku qoran Daanyeel cutubka labaad, kuwaas oo wax ku dhufta oo burburiya sanamka.

Oo wakhtiga boqorradan ayaa Ilaaha samadu taagi doonaa boqortooyo aan weligeed baabbi'i doonin; boqortooyadana looma dayn doono dad kale, laakiinse iyadu way burburin doontaa oo baabbi'in doontaa boqortooyooyinkan oo dhan, iyaduna weligeed way sii taagnaan doontaa. Sidaad u aragtay in dhagaxii buurta laga soo gooyay iyadoo aan gacmo lagu samayn, oo uu burburiyey birtii, naxaastii, dhoobadii, lacagtii, iyo dahabkii; Ilaaha weynu wuxuu boqorka ogeysiiyey waxa dhici doona wakhtiyada dambe; riyaduna waa hubaal, fasiraaddeeduna waa sugan tahay. Daanyeel 2:44, 45.

Ilaah wuxuu si taxaddar leh u sheegay biraha qaayaha leh ee Yerixoo laga helay inay ahaayeen dahab, qalin, naxaas, iyo bir. Macne ahaan nebiyadeed, dhoobadu waxay u taagan tahay dadka Ilaah sida uu Rahab u astaan yahay. Yerixona waxay ka dhigan tahay dhammaadka boqortooyooyinka dhulka oo dhan inta lagu jiro qaylada weyn ee boqol iyo afar iyo afartan kun.

Laakiin lacagta oo dhan, iyo dahabka, iyo weelasha naxaasta iyo birta ahuba, Rabbiga ayaa quduus looga dhigay; waxay geli doonaan khasnadda Rabbiga. Yashuuca 6:19.

Yeriixoo waxay ka dhigan tahay hawsha qabsashada Dhulkii Ballanqaadka, taas oo astaan u ah hawsha dhaqdhaqaaqa xoogga badan ee malaa'igta saddexaad. Hawshaasu waxay ka kooban tahay digniin, habaar, iyo badbaadinta kuwa ka baxsan wadaadnimada, sida uu u metelo dhillo Rahab.

“Habaaridii” nebinnimo ee Yashuuca ayaa dabadeed rumoowday waagii Axaab iyo Eliyaah. Habaaridda ka dhanka ahayd dib u dhiska Yerixoo waxay sidday saadaal gaar ah oo ahayd in ninkii sidaas yeelaa uu waayi doono wiilkiisa ugu yar marka uu taago albaabbada Yerixoo, oo uu waayi doono wiilkiisa ugu weyn marka uu dhigo aasaaskeeda. Waagii Eliyaah, Xi'eel reer Beytel ayaa rumoobiyeey waxsii sheegiddaas, oo wiilkiisii ugu yaraa wuu dhintay markii uu taagay albaabbada, wiilkiisii ugu weyna wuu dhintay markii uu dhigay aasaaska. “Habaaridda” lala xiriiriyo farriinta Eliyaah waxaa lagu metelay hawsha dib u dhiska Yerixoo.

Bal eega, waxaan idiin soo diri doonaa Eliyaah nebigii ka hor imaatinka maalinta weyn oo laga cabsado ee Rabbiga; oo isagu wuxuu qalbiga aabbayaasha u jeedin doonaa carruurta, qalbigana carruurtuna wuxuu u jeedin doonaa aabbayaashood, si aanan u imanin oo aanan dhulka habaar ugu dhufan. Malaakii 4:5, 6.

Inkaarta taariikhda Millerite-ka ee lala xiriiriyeey farriintii Eliyaah ee Miller waxaa sii sheegay Yashuuca, waxaana la oofiyey wakhtigii Eliyaah iyo Axaab.

Wakhtigiisii Hii'eel oo reer Beytel ahaa ayaa Yerixoo dhisay; aasaaskeediina wuxuu ku dhigay Abiiraam oo ahaa curadkiisii, albaabbadeedana wuxuu ku taagay Seguub oo ahaa wiilkiisii ugu yaraa, sidii eraygii Rabbiga oo uu ku hadlay Yashuuca ina Nuun. 1 Boqorradii 16:34.

Inkaarta dibu-dhiska Yerixoo lagama kala saari karo muujinta xoogga uu Ilaah ku adeegsaday soo rididdii derbiyadii Yerixoo. Walaashii White waxay tidhi, “Kuwa uu si gaar ah ugu sharfay inay markhaati ka noqdaan muujinnada yaabka leh ee xooggiisa, sidii reer binu Israa'iil hore, oo

haddana xataa markaas ku dhiirrada inay iska indhatiraan amarradiisa cad, waxay noqon doonaan kuwo cadhadiisu ku dhacdo.” Milleriyiintu waxay dhawaan ka qayb galeen muujinta xoogga Ilaah oo ku dhammaatay Qayladii Saqda-dhexe, hase ahaatee waxay diideen dhaartii Muuse ee toddobada jeer, taas oo Daanyeelna uu sidoo kale u aqoonsado inay tahay inkaartii Muuse.

Magacyadu waa astaan dabeecadeed oo ku jirta Erayga Ilaah, waxaana magaca ninkii dib u dhisay Yerixoo, iyo weliba magacyada wiilashiisa curadka iyo kan ugu yaruba yihiin kuwo aad wax u sheega. Xi’eel wuxuu ka dhigan yahay Ilaaha nool ee xoogga leh, taas oo tilmaamaysa in Xi’eel uu ahaa mid raacsan Ilaaha nool. Xaqiiqda ah in lagu aqoonsaday inuu ahaa reer Beytel waxay ku xiriirinaysaa kaniisadda. Abiiraam, curadkiisa, wuxuu ka dhigan yahay aabbaha sarreynta, marka loo eego in la sarraysiiyo oo kor loo qaado. Wiilkiisa ugu yar Seguubna wuxuu ka dhigan yahay sarreeya, iyo in la sarraysiiyo oo kor loo qaado. Saddexda magacba waxay metelaan qaybo ka mid ah dabeecadda Ilaah, laakiin marka loo eego macnaha nebiyaddii ay fuliyeen, waxay metelayaan nin isagu iskor u qaada oo is sarraysiinaya isaga oo iska kor marinaya Ilaaha Qaadirka ah ee Yerixoo dumiyey. “Irid” marka nebiyadda lagu jiro waxay meteshaa kaniisad.

“Nafta is-hoosaysiisa oo rumaysan, guriga Ilaah ee dhulka jooga waa iridda samada. Heesta ammaanta, salaadda, iyo erayada ay ku hadlaan wakiillada Masiixa, waa hababkii Ilaah u qoondeeyey in lagu diyaariyo dad kiniisadda sare, cibaadadaas ka sii sarraysa ee aanay geli karin wax nijaaseeya.” Testimonies, volume 5, 491.

Bilowgii hawsha lagu bilaabay in kaniisad la aasaaso wuxuu bilaabmay sannadkii 1860, sida ay ka marag kacayaan taariikhyahannada Adventist-ka ah sida Arthur White, oo ahaa awowgii Ellen White.

“In kasta oo Ellen White ay si qoto dheer wax uga qortay oo u daabacday baahida nidaam ee maamulka hawsha kaniisadda (eeg Early Writings, 97–104), iyo in kasta oo James White uu baahidan had iyo goor hor dhigay rumaystayaasha khudbado iyo maqaaladii Review, haddana kaniisaddu way ka gaabisay inay tallaabo qaaddo. Waxa si guud ahaan ah loo soo bandhigay si wanaagsan baa loo aqbalay, laakiin markii la gaadhay in tan loo rogo wax dhisaya waxaa dhacay iska-caabin iyo mucaaradad. Maqaaladii gaagaabnaa ee James White ee Febraayo waxay dad aan yarayn ka kicisay is-raaxaysigii ay ku jireen, oo hadda hadal aad u badan baa la waday.”

“J. N. Loughborough, oo White kula shaqaynayay Michigan, ayaa ahaa kii ugu horreeyey ee ka jawaaba. Erayadiisu waxay ahaayeen kuwo oggolaansho muujinaya, laakiin difaac ah:”

“Mid baa yidhaahda, haddii aad isu abaabushaan si aad hanti ugu lahaataan sharci ahaan, waxaad ka mid noqon doontaan Baabuloon. Maya; waxaan garanayaa in uu jiro faraq weyn oo u dhexeeya innaga oo ku jirna xaalad aynu hantideenna sharci ku ilaalin karno iyo adeegsiga sharciga si loo ilaaliyo loona meel mariyo aragtiyaheenna diineed. Haddii ay khalad tahay in la ilaaliyo hantida kaniisadda, maxaa haddaba khalad uga ahayn in shakhsiyaadku si sharci ah hanti u lahaadaan?—Review and Herald, March 8, 1860.”

“James White wuxuu hadalkiisii ku soo gunaanaday Review, isaga oo arrinta baahida loo qabo habaynta hawlaha daabacaadda hor keenaya kaniisadda, ereyadan: ‘Haddii cidna ay ka soo

horjeeddo soo-jeeddinnadayada, fadlan ha qoraan qorshe aynu innagu dad ahaan ku dhaqmi karno?”—Ibid., February 23, 1860. Wasiirkii ugu horreeyey ee ka hawlgala berrinka si uu uga jawaabo wuxuu ahaa R. F. Cottrell, oo ahaa tifaftire waraaqo-isku-xidh ah oo ad-adag oo ka tirsanaa Review. Falcelintiisii degdegga ahayd si cad bay u diidmo ahayd:”

“Walaal White wuxuu walaalaha ka codsaday inay ka hadlaan arrin la xidhiidha soo jeedintiisa ku saabsan sugidda hantida kaniisadda. Anigu si sax ah uma garanayo tallaabada uu uga jeedo taladan, laakiin waxaan fahamsanahay in ujeeddadu tahay in si sharci waafaqsan la isu diiwaangeliyo sida hay’ad diimeed. Aniga qudhaydu, waxaan u malaynayaa inay khalad tahay in “magac la inoo sameeyo,” maadaama taasu ay saldhig u tahay Baabuloon. Uma malaynayo in Ilaah taas raalli ka noqon lahaa.—Ibid., Maarso 22, 1860.” Arthur White, Ellen G. White, jildiga 1aad, 420, 421.

James White wuxuu bilaabay dadaalkiisii uu ku noqon lahaa kaniisad sannadkii 1860, kaniisaddana waxaa lagu matalaa “irid”. Ellen White waxay tan ka tidhi sannadkii 1860.

“Sannadkii 1860 geeridu waxay ka tallaabtay albaabkeenna, oo waxay jebisay laantii ugu yareyd ee geedka qoyskeenna. Herbert yar, oo dhashay Sebtembar 20, 1860, wuxuu dhintay Diseembar 14 isla sannadkaas.” Testimonies, volume 1, 103.

Sannadkii 1863, qoyska White sidoo kale waxay waayeen wiilkoodii curadka ahaa. Ka dib markii uu ciyaaray oo aad u kululaaday, wuxuu galay qolkii lagu diyaarin jiray jaantusyada maryaha ah, wuxuuna ku seexday maryo qoyan oo loo adeegsan jiray diyaarinta jaantusyada. Jaantusyada 1843 iyo 1850 waxay matalaan aasaasyada dhaqdhaqaaqii Millerite-ka. Jaantuskii la sameeyey 1863 wuxuu ka dhigan yahay diidmo loo diiday “toddobadii jeer” ee Laawiyiintii labaan iyo lix sida markii hore loogu soo bandhigay labada loox ee Xabaquuq. Wuxuu soo bandhigayaa farriin aasaasi ah oo been-abuur ah.

“Markii Jimcaha, Noofeembar 27, [1863] waalidiintu gaadheen Topsham, waxay ka heleen saddexdooda wiil iyo Adelia oo ku sugaya saldhigga tareenka. Dhammaantood waxay u ekaayeen kuwo caafimaad qaba, marka laga reebo Henry oo qabow hargab ah qabay. Laakiin Talaadadii xigtay, Diseembar 1, Henry aad buu ugu xanuunsaday oof-wareen. Sannado badan ka dib Willie, oo ahaa walaalkiisii ugu yaraa, ayaa dib u dhisay qisada.”

Intii ay waalidkood maqnaayeen, Henry iyo Edson, iyagoo hoos jooga kormeerka Walaal Howland, waxay si aad ah ugu mashquulsanaayeen ku dhejinta shaxaha maro, iyagoo u diyaarinaya iib. Waxay ka shaqaynayeen dhisme dukaan la kiraystay oo qiyaastii hal baloog u jiray guriga Howland. Ugu dambayntiina waxay heleen nasasho dhowr maalmood ah intii ay sugayeen in shaxo looga soo diro Boston.... Markii uu ka soo noqday socod dheer oo uu webiga ag maray, isagu [Henry] isagoo aan ka fiirsan ayuu jiifsaday oo ku seexday dhowr maro oo qoyan oo loo adeegsan jiray in lagu taageero shaxaha warqadda ah. Dabayl qabow ayaa ka soo galaysay daaqad furan. Taxaddar-darradan waxay dhalisay hargab daran.” Arthur White, Ellen G. White, mugga 2, 70.

Sannadkii 1863, dhaqdhaqaaqii Millerite wuxuu ku dhammaaday samaysankii kaniisad iyo diidistii runihii aasaasiga ahaa ee lagu matalay labada loox ee Xabaquuq. Hoggaamiyihii ugu weynaa, sida

lagu tusaaleeyey Xiyeel reer Beytel, wuxuu bilaabay hawshii taagidda irdaha sannadkii 1860, wuxuuna ku waayay wiilkiisii ugu yaraa arrintaas aawadeed. Sannadkii 1863, jaantusyadii been-abuurka ahaa waxay noqdeen meeshiisii nasashada oo uu wiilkiisii ugu weynaa ee Xiyeel ku seexday. Qabow ayuu qaaday, isla sannadkaasna wuu dhintay. Geeridiisu si toos ah ayay ugu xidhnayd ku seexashadii jaantusyada markaas la soo saarayay. Laakiin jaantuskii la soo saarayay sannadkii 1863 wuxuu ahaa been-abuurkii aasaaskii Eliiyaah, oo uu Miller matalayay, uu kor u taagay.

Amarkii Yashuuca ee ka dhanka ahaa in Yerixoo dib loo dhiso, waxaa lagu muujiyey ereyga “adjure.” Wuxuu ka dhigan yahay dhaar iyo habaar, waana isla ereygii lagu tarjumay “todoba goor” ee Laawiyiintii labaan iyo lix. Kaasu waa habaarka la socda fariinta Eliiyaah, oo habaarkaasi waxaa la oofiyey sannadihii 1860 iyo 1863, markii Adventism-kii Millerite uu dib u dhisay Yerixoo iyadoo la sameeyey kaniisad sharci ah lana diiday dhagixii turunturrada ee Miller. Xi’eel wuxuu ahaa reer Beytel, sidaas darteedna si nebiyannimo ah ayuu u adkaynayaa in shaqadii Xi’eel ee dib-u-dhiska Yerixoo ay ahayd shaqada dhisidda kaniisad.

“Inkaarta” Yashuuca waxaa lagu dhawaaqay iyadoo lala xiriirinayo qisada dagaalkii Yerixoo, dagaal aan laga sheekayn karin iyada oo aan marar badan loo xusin “todoba jeer.”

Sannadkii 1863, fariintii ama “dhaartii” Muuse, sida uu Ilyaas u soo bandhigay, oo uu William Miller matalay, waxay soo saartay “habaarka.” Labadaba fariintii Muuse iyo shaqadii Ilyaas waa la diiday. Ilyaas wuxuu soo noqday 1989, hase yeeshee dib looguma xidhin Muuse ilaa ka dib Sebtembar 11, 2001. Xogtaas weli waa in la difaaco, laakiin waa mid aan dalool lahayn.

“Wadaaddo aan quduus laga dhigin ayaa isu diyaarinaya inay Ilaah ka soo horjeestaan. Waxay hal neef ku ammaanayaan Masiixa iyo ilaaha dunidan. Iyagoo af ahaan qiraya inay Masiixa aqbaleen, haddana waxay isku duubayaan Barabbas, oo falalkoodana waxay ku leeyihiin, ‘Kan ma aha, ee Barabbas.’ Kuwa xariiqyadan akhriyaa oo dhan ha digtoonaadeen. Shayddaanku wuxuu ku faanay waxa uu samayn karo. Wuxuu u malaynayaa inuu kala diri karo midnimadii uu Masiixu ku tukaday inay kaniisaddiisa ku jiri karto. Wuxuu leeyahay, ‘Waan bixi doonaa oo waxaan ahaan doonaa ruux been ah si aan u khiyaaneeyo kuwa aan karo, oo aan u naqdiyaa, oo aan u xukumo, oo aan u been abuur.’ Ha loo oggolaado wiilka khiyaanada iyo maragga beenta ah kiniisad iftiin weyn heshay, caddayn weyn heshay, markaas kiniisaddaasu way tuuri doontaa fariintii Rabbigu soo diray, oo waxay aqbali doontaa sheegashooyinka ugu aan macquulsanayn iyo malo-awaallada beenta ah iyo aragtiyaha beenta ah. Shayddaanku wuu ku qoslaa nacasnimadooda, waayo isagu wuu garanayaa waxa runta ahi tahay.”

“Qaar badan ayaa ku istaagi doona minbaradahayaga iyagoo gacmahooda ku haya shucladda nebinnimada beenta ah, oo laga shiday shucladda jahannamada ee Shayddaan. Haddii shakiyo iyo rumaysadla’aan la koolkooliyo, adeegayaasha aaminka ah waa laga fageyn doonaa dadka isu haysta inay wax badan og yihiin. ‘Haddaad ogaan lahayd,’ Masiixu wuxuu yidhi, ‘xataa adigu, ugu yaraan maalintanada, waxyaalaha nabaddaada ku saabsan! laakiinse hadda way ka qarsoon yihiin indhahaaga.’”

“Habase yeeshee, aasaaska Ilaah wuu adag yahay oo sugan yahay. Rabbigu wuu yaqaan kuwa Isaga leh. Adeegaha quduus laga dhigay afkiisa khiyaano yaanay ku jirin. Waa inuu u furnaadaa sida maalinta, kana xor ahaadaa wasakh kasta oo shar ah. Adeeg quduus laga dhigay iyo madbacad quduus laga dhigayba waxay ahaan doonaan awood iftiinka runta ku iftiimisa qarnigan qalloocan. Iftiin, walaalayaalow, iftiin ka sii badan ayaannu u baahan nahay. Buunka Siyoon ka dhawaajiya; qaylo-dhaan ka yeedhiya buurta quduuska ah. Ciidanka Rabbiga isu soo ururiya, iyagoo leh qalbiyo quduus laga dhigay, si ay u maqlaan waxa Rabbigu dadkiisa kula hadli doono; waayo, iftiin sii kordhaya ayuu u hayaa kuwa maqli doona oo dhan. Ha hubaysnaadaan oo ha qalab qaataan, hana u soo baxaan dagaalka—si ay Rabbiga ugu gargaarmaan kuwa xoogga badan ka gees ah. Ilaah qudhiisu wuxuu u shaqayn doonaa Israa’iil. Carrab kasta oo beenlow ah waa la aamusiin doonaa. Gacmaha malaa’igahu waxay dumin doonaan xeeladaha khiyaanada ah ee la samaynayo. Qalcadaha Shayddaanku weligood ma guulaysan doonaan. Guushu waxay la jiri doontaa farriinta malaa’igta saddexaad. Sida Taliyaha ciidanka Rabbigu u dumiyeey derbiyadii Yerixoo, sidaas oo kale dadkii Rabbiga ee amarradiisa xajiya way guulaysan doonaan, oo curiyayaasha oo dhan ee ka soo horjeeda waa laga adkaan doonaa. Naftuna yeysan ka caban addoommada Ilaah ee ugu yimid iyaga iyagoo wata farriin samada laga soo diray. Mar dambe ha ku raadinina ceebahooda, idinkoo leh, ‘Aad bay u adadag yihiin; si xad-dhaaf ah ayay u hadlaan.’ Waxay u hadli karaan si adag; laakiin sow looma baahna? Ilaah wuxuu dhegaha maqlaayaasha ka yeeli doonaa inay gilgishaan haddii ay dhegaysan waayaan codkiisa ama farriintiisa. Wuxuu cambaarayn doonaa kuwa ka gees yimaada erayga Ilaah.”

“Shayddaan wuxuu qaaday tallaabo kasta oo suuragal ah si aan waxba noogu iman annaga dad ahaan oo na canaanta oo na eedeeya, naguna boorriya inaan ka fogaano qaladaadkeenna. Laakiin waxaa jira dad qaadi doona sanduuqa axdiga Ilaah. Qaar baa naga dhex bixi doona oo aan mar dambe qaadi doonin sanduuqa. Hase yeeshee kuwani ma dhisi karaan derbiyo runta hor istaaga; waayo, waxay sii socon doontaa hore iyo korba ilaa dhammaadka. Waagii hore Ilaah wuxuu kiciyey rag, welina wuxuu haystaa rag fursad leh oo sugaya, diyaar u ah inay amarkiisa fuliyaan—rag mari doona xayiraado aan ahayn wax kale oo aan ka ahayn derbiyo lagu dahaadhay dhoobo aan adkayn. Markuu Ilaah Ruuxiisa saaro ragga, way shaqayn doonaan. Waxay ku dhawaaqi doonaan erayga Rabbiga; codkoodana waxay kor ugu qaadi doonaan sida buun. Runta laguma dhimi doono gacmahooda mana lumin doonto xooggeeda. Waxay dadka tusi doonaan xadgudubyadooda, reer Yacquubna dembiyadooda.” Testimonies to Ministers, 409–411.